

MeerTaal

MeerTaal is een onafhankelijk tijdschrift over taal in het basisonderwijs. Het richt zich op taaldidactiek in de breedste zin van het woord. MeerTaal biedt een mix van theorie en praktijk, afgestemd op iedereen die betrokken is bij het primair onderwijs. MeerTaal wordt uitgegeven door Koninklijke Van Gorcum BV te Assen en verschijnt drie keer per jaar. www.tijdschriftmeertaal.nl

Redactieadres

Joanneke Prenger
p/a SLO
Postbus 2041
7500 CA Enschede

Naar dit adres kunt u alles opsturen wat met de redactionele inhoud verband houdt. U kunt hier ook boeken ter bespreking aanbieden.

Redactie

Joanneke Prenger - SLO
Hieke van Til - stichting Taalvorming
Dolf Janson - JansonAdvies
Itie van den Berg - ZIP Innovatieve Projecten
Marian Bruggink - Expertisecentrum Nederlands

Fotografie cover:

Wilbert van Woensel

Ontwerp en opmaak

FIZZ Digital Agency | www.fizz.nl

Uitgave

Koninklijke Van Gorcum BV
Postbus 43
9400 AA Assen
Tel. (0592) 37 95 55
e-mail: meertaal@vangorcum.nl
www.tijdschriftmeertaal.nl

Abonnee worden?

Ga naar www.vangorcum.nl om een abonnement af te sluiten. Een jaarabonnement kost € 41,-. Voor instellingen is dit €52,50. Studenten betalen € 28,50. Losse nummers zijn te bestellen voor € 18,50.

Een abonnement wordt automatisch verlengd, tenzij een schriftelijke opzegging is ingediend bij afdeling Klantenservice van Koninklijke Van Gorcum: klantenservice@vangorcum.nl.

Advertenties

Neem contact op met Ray Aronds van Recent BV: ray@recent.nl
Telefoon 020 3308998
Postbus 17229 1001 JE Amsterdam

ISSN 2214-5931

© 2019, Koninklijke Van Gorcum, Assen
Alle auteursrechten ten aanzien van de inhoud van deze uitgave worden uitdrukkelijk voorbehouden.

Gebruik rijke teksten!

"W"e krijgen weer meer zwakke lezers! Hoe komt dat toch? Terwijl we met z'n allen zo hard ons best doen!" Met deze woorden had Anneke Smits op het MeerTaal congres op 12 maart de zaal meteen te pakken. In een vlammend betoog zette ze uiteen waarom volgens haar onze leerlingen internationaal gezien steeds slechter zijn gaan scoren op lezen.¹ Terwijl goed kunnen rekenen en lezen de absolute voorwaarden zijn voor de 21^e-eeuwse vaardigheden. "Niet geletterd zijn is dus gevaarlijker geworden dan tien jaar geleden," aldus Anneke.

Om het tij te keren, moeten we de onderwijstijd die we hebben anders inzetten. Annekes tip: sla alle woordenschattoefeningen uit de methode over. Ze zijn weliswaar gemakkelijk te toetsen, maar door losse rijtjes woorden vergroten leerlingen echt nooit hun woordenschat. Een rijke taalbasis, met een bijbehorende rijke woordenschat, ontwikkel je niet door losse oefeningen, maar door leerlingen veel te laten lezen, met rijke teksten en boeken in contact te brengen en ze veel te laten praten, schrijven en lezen.

Gebruik rijke teksten, gebruik rijke teksten. Het is inmiddels een mantra dat door mijn hoofd en hart zingt. Het klinkt zo eenvoudig, maar als in je geschiedenismethode een telegramtekst staat als *"De Romeinen hebben sterke legers. Daarmee veroveren ze bijna heel Europa! Ze komen ook in Nederland. De rivier de Rijn is de grens van hun gebied"*, waar vind je dan een rijke equivalent? Dolf Janson en ik deden wat suggesties in het vorige nummer, maar het zoeken van een goede tekst kost wel tijd en energie. En ook: wat doe je vervolgens met zo'n tekst?

Want, zoals Kris Van den Branden op hetzelfde MeerTaal congres ook zei: "Begrijpend lezen in de 21^e eeuw is niet een tekstje lezen en daar onbenullige vraagjes bij beantwoorden. Nee! Dat begint juist bij een prikkelende vraag!". Zorg dus, zo betoogt hij ook in het hoofdartikel van dit nummer, dat leerlingen een concreet en motiverend leesdoel voor ogen hebben, want dan stijgt de kans dat ze de informatie in de tekst echt willen begrijpen en dat ze hun leesstrategieën leren aanpassen aan de tekst die ze voor zich hebben.

Door het gebruik van rijke teksten in betekenisvolle contexten, kunnen we dus voorkomen dat leerlingen laaggeletterd de school verlaten. Mooie ideeën die ook door het ontwikkelteam Nederlands in Curriculum.nu zijn opgepakt. Als het aan hen ligt, komt het werken met rijke teksten als een noodzakelijke voorwaarde onder alle doelen in het curriculum te liggen. Want werken aan woordenschat en taalontwikkeling doe je niet alleen in de taallessen, dat doe je de hele dag. In dit nummer vind je daar weer een heleboel inspiratie voor!

Joanneke Prenger

¹ Op ons platform Educatiehelden.nl staan korte verslagen van de lezingen van Anneke Smits en Kris van den Branden.